

Giganci Nauki

<https://gigancinauki.pl/gn/biogramy/84080,Struszyński-Marceli.html>
2022-09-30, 07:31

Struszyński Marceli

STRUSZYŃSKI Marceli (16 I 1880, Winnica, Podole – 1 IX 1959, Warszawa), chemik analityk, inżynier, technolog. Syn Stefana, robotnika, oraz Rozalii z Domosławskich. Ojciec Wacława.

Został osierocony kilka miesięcy po urodzeniu i był wychowywany przez kierownika Włociańskiej Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej w Winnicy. Uczęszczał do miejscowej szkoły realnej, a po jej ukończeniu podjął studia w Inst. Technologicznym w Charkowie, uzyskując w 1903 dyplom inżyniera technologa. Po studiach rozpoczął pracę w Moskwie jako kontroler celny w Komitecie Giełdowym. Od 1906 kierował również działem analiz, ekspertyz sądowych, celnych i towaroznawczych w Inst. dra Blumentala. Pracował także w Moskiewskim Inst. Gospodarstwa Wiejskiego (od 1917 Piotrowska Akad. Rolnicza). Zaprzyjaźnił się z W. Świętosławskim, z którym podjął współpracę naukową. W 1918 wyjechał do Warszawy, gdzie w 1919 podjął pracę jako chemik-analityk w Inst. Przemysłu Fermentacyjnego, kierowanym przez K. Smoleńskiego. W 1920–28 był adiunktem w Katedrze Przemysłu Organicznego i Cukrownictwa na wydziale chemicznym PW. W 1927–32 był także doradcą w Departamencie Ceł oraz członkiem Rady Towaroznawczej przy Ministerstwie Skarbu. W 1928 został naczelnikiem wydziału (od 1931 oddziału) chemicznego i kierownikiem Centralnego Laboratorium Chemicznego Państwowego Monopolu Spirytusowego oraz kierownikiem Laboratorium Polskiego Monopolu Tytoniowego. W 1933 przeniósł się do Inst. Przeciwigazowego, w którym objął kierownictwo działu analitycznego, gdzie opracowywał metody oznaczania wybranych gazów bojowych. Opracował metodę *Oznaczania ciężarów właściwych cieczy w skali mikro sposobem barwnych smug* („Przegląd Chemiczny” 1936). Dzięki modyfikacji metody wykrywania śladowych ilości niklu (stosowanego jako katalizator w procesach uwodornienia) w

tłuszczach, opracował metodę analizy tłuszczów (*Wykrywanie śladów niklu w tłuszczach uwodornionych*, „Przegląd Chemiczny” 1935). Skonstruował również mikrobiurę wagową. W 1938 został profesorem nadzwyczajnym (nie mając nawet doktoratu) i objął Katedrę Analizy Technicznej i Towaroznawstwa na wydziale chemicznym PW.

W okresie okupacji S. przebywał w Warszawie i wykładał chemię analityczną w Państwowej Szkole Chemiczno-Ceramicznej, a od 1942 w Państwowej Wyższej Szkole Technicznej. Był również zaangażowany w tajne nauczanie politechniczne. Wykonywał na potrzeby AK analizy niemieckich materiałów wybuchowych, środków zapalających oraz zapalników do bomb. W 1944 (wspólnie z J. Groszkowskim) brał udział w badaniu przechwyconej niemieckiej rakiety V2. W wyniku analizy płynu znalezionego w jej wnętrzu ustalił, iż był to ok. 80% nadtlenek wodoru (przed II wojną światową produkowane były jedynie co najwyżej 30-procentowe roztwory tej substancji), stosowany do napędzania pompy turbinowej, tłoczącej paliwo. Podczas powstania warszawskiego przebywał poza Warszawą. W 1945 powrócił do Warszawy. Wkrótce potem objął kierownictwo Zakładu Analitycznego Chemicznego Inst. Badawczego (w 1947 przekształconego w Główny Inst. Chemii Przemysłowej). W 1946 ponownie podjął pracę naukowo-dydaktyczną na PW, obejmując Katedrę Chemii Analitycznej. W 1948 otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

Prace S. były pierwszym w literaturze naukowej polskiej całościowym ujęciem zagadnień chemii analitycznej, niemającym również odpowiednika w indywidualnych opracowaniach autorów zagranicznych.

S. obszernie opracował całość kształtu analizy chemicznej, co – wedle słów W. Świętosławskiego – było bezprecedensowym zdarzeniem w polskim piśmiennictwie chemicznym. S. był autorem popularnych podręczników: *Analiza techniczna* (Warszawa 1933), *Analiza jakościowa nieorganiczna i organiczna z uwzględnieniem potrzeb towaroznawstwa* (Warszawa 1935, wyd. drugie rozszerzone 1939), *Analiza techniczna* (skrypt dla studentów, Warszawa 1947 – w wersji

rozszerzonej został trzecim tomem pracy *Analiza ilościowa i techniczna*, Warszawa 1947–50, 1952–54, 1954–57), *Analiza techniczna* (wspólnie z J. Minczewskim, Warszawa 1953), pośmiertnie ukazały się jego prace: *Jakościowa analiza nieorganiczna* oraz *Jakościowa analiza organiczna* (obie: Warszawa, 1960).

PSB (J. Piłatowicz); SBTP (J. Piłatowicz).

Marceli Struszyński, [w:] M. Dąbkowska, *Chemiccy sami o sobie w 1957 roku*, „Analecta. Studia i Materiały z Dziejów Nauki” 2011, nr 1–2; Z. Marczenko: *Marceli Struszyński*, „Przemysł Chemiczny” 1999, nr 9; W. Świętosławski: *Profesor doktor Marceli Struszyński*, „Wiadomości Chemiczne” 1960, t. 14.

Marcin Dolecki

[Poprzedni](#)
[Następny](#)